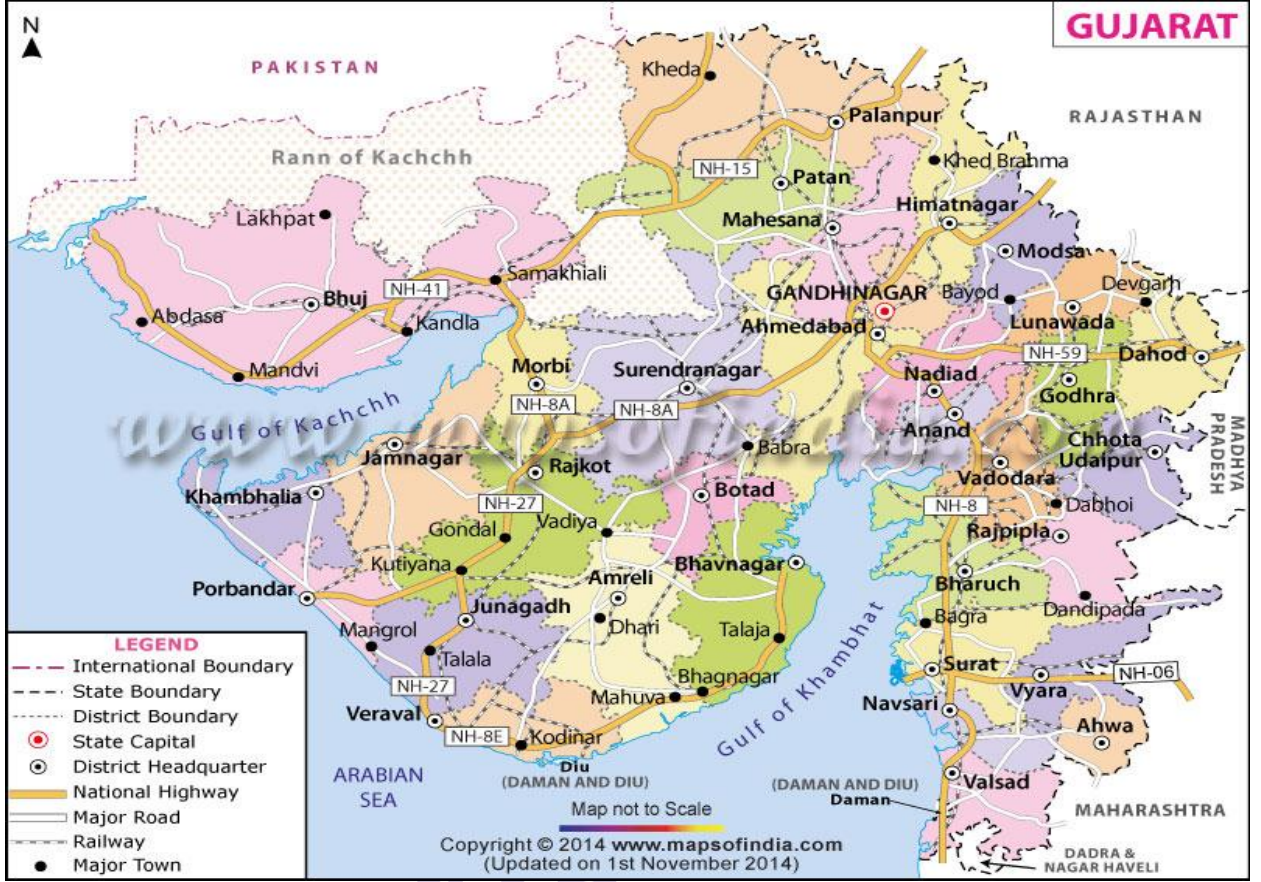

ગુજરાત

- ❖ સીમાઓ :- ઉત્તર સરહદે કચ્છનું મોટું રણ અને પાકિસ્તાન સાથેની 512 કિમી લાંબી આંતરરાષ્ટ્રીય સરહદ, ઇશાન સરહદે રાજસ્થાન, પૂર્વમાં મધ્યપ્રદેશ, અંજિ અને દક્ષિનમાં મહારાષ્ટ્ર અને દાદરા-નગરહવેલી તથા પશ્ચિમમાં અરબસાગર, દમણ અને દિવની સરહદ આવેલી છે.
- ❖ ઉત્તર - દક્ષિણ લંબાઈ :- 590 કિમી
- ❖ પૂર્વ- પશ્ચિમ પહોળાઈ :- 500 કિમી
- ❖ ક્ષેત્રફળ :- ૧,૯૬,૦૨૪ (ચો.કિમી.)
- ❖ ભૌગોલિક સ્થાન :- 20.06 ઉ. અક્ષાંશથી 24.42 ઉ.અક્ષાંશ અને 88.40 પૂ.રેખાંશથી 74.4 પૂ. રેખાંશ
- ❖ પાકિસ્તાન સાથે સરહદ ધરાવતો જિલ્લો :- કચ્છ
- ❖ રાજસ્થાન સાથે સરહદ ધરાવતા જિલ્લાઓ :- કચ્છ, બનાસકાંઠા, સાબરકાંઠા, અરવલ્લી, મહીસાગર અને દાહોદ
- ❖ મધ્યપ્રદેશ સાથે સરહદ ધરાવતા જિલ્લોઓ:- દાહોદ અને છોટા ઉદેપુર

- ❖ દેશમાં સ્થાન :- વિસ્તારની દ્રષ્ટિએ દેશમાં સાતમું સ્થાન અને વસતિની દ્રષ્ટિએ દસમું સ્થાન ધરાવે છે.
- ❖ સ્થાપના :- તા. ૧/૫/૧૯૬૦ (વૈશાખ સુદ પાંચમ, વિક્રમ સંવત ૨૦૧૭)
- ❖ રાજ્યના ઉદ્ઘાટન :- રવિશંકર મહારાજ
- ❖ હાઈકોર્ટ :- અમદાવાદ (સ્થાપના :- તા.૧/૦૫/૧૯૬૦)
- ❖ કુલ ન્યાયાધીશ સંખ્યા :- ૩૧
- ❖ મુખ્ય ન્યાયાધીશ :- આર.સુભાષરેડ્ડી
- ❖ મુખ્ય ચૂંટણી કમિશનર :- ડૉ.વરેશ સિંહા
- ❖ પાટનગર :- ગાંધીનગર
- ❖ સૌથી મોટું શહેર :- અમદાવાદ
- ❖ રાજ્યપાલ :- શ્રી આચાર્ય દેવદત્ત
- ❖ મુખ્યમંત્રી :- શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલ
- ❖ સ્પીકર :- શ્રી શંકરભાઈ ચૌધરી
- ❖ વર્તમાન વિરોધ પક્ષના નેતા :- શ્રી મોહનસિંહ રાઠવા
- ❖ વર્તમાન ભાજપા પ્રદેશ પ્રમુખ :- શ્રી સી.આર.પાટીલ
- ❖ વર્તમાન કોંગ્રેસ પ્રદેશ પ્રમુખ :- શ્રી જગદીશ ઠાકોર
- ❖ લોકસભાની સીટો :- ૨૬
- ❖ વિધાનસભાની સીટો :- ૧૮૨
- ❖ રાજ્યસભાની સીટો :- ૧૧
- ❖ જીલ્લાની સંખ્યા :- ૩૩ (સૌથી મોટો કચ્છ અને સૌથી નાનો ડાંગ)
- ❖ પંચાયત રાજ્યની સ્થાપના :- ૧ એપ્રિલ ૧૯૬૩
- ❖ રાજ્યના પ્રથમ મુખ્યમંત્રી :- ડૉ. જીવરાજમહેતા
- ❖ રાજ્યનું પ્રથમ પાટનગર :-અમદાવાદ
- ❖ ગુજરાતના પ્રથમ રાજ્યપાલ:- મહેદીનવાબ જંગ
- ❖ ગુજરાતના પ્રથમ સ્ત્રીરાજ્યપાલ:- શારદામુખરજી
- ❖ ગુજરાતના પ્રથમ મુખ્યમંત્રી:- ડૉ. જીવરાજમહેતા
- ❖ ગુજરાતના પ્રથમ મહિલા મુખ્યમંત્રી :- શ્રીમતી આનંદીબેન પટેલ
- ❖ ગુજરાત વિધાનસભાના પ્રથમ અધ્યક્ષ :- કલ્યાણ વી. મહેતા
- ❖ સર્વોચ્ચ અદાલતમાં સૌપ્રથમ ગુજરાતી ન્યાયમૂર્તિ :- હરીલાલ કણિયા

- ❖ મહાનગર પાલિકા :- ૬ (અમદાવાદ, રાજકોટ, ભાવનગર, સુરત, વડોદરા અને જામનગર)
- ❖ નગરપાલિકા :- ૫૭
- ❖ તાલુકાઓ:-૨૫૦
- ❖ તાલુકા પંચાયતો :- ૨૪૮
- ❖ ગામડાઓ :- ૧૮,૫૮૪
- ❖ ગ્રામપંચાયતો :- ૧૪,૦૧૭
- ❖ કુલવસ્તી :- ૬,૦૩,૮૩,૬૨૮,(૨૦૧૧નીમુજબ)
- ❖ પુરુષ-સ્ત્રીપ્રમાણ :- ૧૦૦૦: ૯૨૮ પુરુષો :- ૩,૧૪,૮૨,૨૮૨ સ્ત્રીઓ:- ૨,૨૮,૯૦,૩૪૬
- ❖ વસ્તીવૃદ્ધિનોદર :- ૧૯.૧૭%
- ❖ વસ્તીનીગીચતા:- ૩૦૮(ચો .કિમી.)
- ❖ વસ્તીની સૌથીવધુ ગીચતા:- સુરતજીલ્લો (૧૩૭૬૬૨ચો .કિમી.)
- ❖ વસ્તીની સૌથી ઓછી ગીચતા:- કચ્છજીલ્લો (૪૬ વ્યક્તિદર ચો .કિમી.)
- ❖ સૌથી વધુવસ્તી ધરાવતા શહેર:-અમદાવાદ(૫૫,૭૦,૫૮૫), સુરત(૪૪,૬૨,૦૦૨) ,વડોદરા(૧૬,૬૬,૭૦૩), રાજકોટ (૧૨,૮૬,૯૯૫) ભાવનગર(૫,૨૯,૭૬૮), જામનગર(૫,૨૯,૩૦૮), જૂનાગઢ(૩,૨૦,૨૫૦), અને ગાંધીનગર (૨,૯૨,૭૫૨)
- ❖ સાક્ષરતાનુંપ્રમાણ :- ૭૯.૩૧% (પુરુષો :૮૭.૨૩% ,સ્ત્રીઓ: ૭૦.૭૩%) (૨૦૧૧ મુજબ)
- ❖ મ્યુનિસિપલકોર્પોરેશન :- ૮ (અમદાવાદ,વડોદરા, સુરત,રાજકોટ,ભાવનગર,જામનગર,જૂનાગઢ અને ગાંધીનગર)
- ❖ મહા નગરપાલિકાઓ :- ૫૬
- ❖ નગર પાલિકા :-૧૫૯
- ❖ નગરો :- ૨૬૪
- ❖ જેલોનો સંખ્યા :- ૧૩૮
- ❖ મહાબંદરો :- ૧ (કંડલા)કુલબંદરો - ૪૦
- ❖ રાજ્ય પક્ષી- સુરખાબ (ફ્લેમિંગો)
- ❖ રાજ્ય પ્રાણી- સિંહ
- ❖ રાજ્યની મુખ્ય ભાષા :- ગુજરાતી (૮૯.૩૬%)
- ❖ રાજ્ય વૃક્ષ - આંબો
- ❖ રાજ્ય ગીત- જય જય ગરવી ગુજરાત.....(નર્મદ)
- ❖ રાજ્ય નૃત્ય - ગરબા
- ❖ રાજ્યનું ફૂલ - જાસૂદ

- ❖ રાજ્યની રમત :- ક્રિકેટ,કબડ્ડી
- ❖ દરિયા કિનારો :- ૧૬૦૦ કિ.મી.
- ❖ અખાતો:- બે (કચ્છનો અખાત અને ખંભાતનો અખાત)
- ❖ ગુજરાતની કુલ નદીઓ :- ૧૮૫
- ❖ ગુજરાતની સૌથી મોટી નદી- નર્મદા નદી
- ❖ ગુજરાતની સૌથી લાંબી નદી- સાબરમતી
- ❖ ઉત્તર ગુજરાતની સૌથી મોટી નદી - બનાસ
- ❖ મધ્ય ગુજરાતની સૌથી મોટી નદી - મહી
- ❖ દક્ષિણ ગુજરાતની સૌથી મોટી નદી - નર્મદા
- ❖ સૌરાષ્ટ્રની સૌથી મોટી નદી - ભાદર
- ❖ ગુજરાતનો સૌથી ઊંચામાંઉંચો પર્વતછે- ગિરનાર (જૂનાગઢ)
- ❖ ગુજરાતની ડેરીઓ - દૂધસરીતા(ભાવનગર), સાબર ડેરી (હિંમતનગર સ્થાપક:-), સૂમુલ ડેરી (સુરત), મધર ડેરી(ગાંધીનગર), અમૂલ ડેરી (આણંદ-૧૯૪૬માં), દૂધસાગર ડેરી (મહેસાણા),આબાદ ડેરી,ઉત્તમ ડેરી (અમદાવાદ),પંચામૃત ડેરી(ગોધરા), સૂરસાગરડેરી (સુરેન્દ્રનગર), દૂધધારાડેરી (ભરૂચ), વસુંધરા ડેરી(વલસાડ),સોરઠ ડેરી(જુનાગઢ), સરહદડેરી(કચ્છ),ગોપાળ ડેરી(રાજકોટ), અમર ડેરી,ચલાલાડેરી (અમરેલી), બનાસ ડેરી (બનાસકાંઠા)
- ❖ રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાનો - ૪
 - ગીર રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન, જૂનાગઢ
 - વાંસદા રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન,નવસારી
 - કાળીયાર રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન,વેળાવળ
 - મરીન રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન,જામનગર
- ❖ અભયારણ્યો :- ૨૨
 - નળ સરોવર પક્ષી અભયારણ્ય
 - થોળ પક્ષી અભયારણ્ય
- ❖ બંદરો :- ૪૧ (મોટા-૧૧,૨૯ મધ્યમ અને ૨૦ નાના)
- ❖ ગુજરાત રાજ્ય ભારતનો ૧૬૦૦ કિમીનો સૌથી લાંબો દરિયાકિનારો ધરાવે છે.અને કુલ ૧૫ જિલ્લાઓ દરિયાઈ સીમા ધરાવે છે.
- ❖ રણ વિસ્તાર :- ૨૭,૨૦૦ કિ.મી.
- ❖ જલ પ્લાવિત વિસ્તાર :- ૩૪,૭૫૦ ચો.કિ.મી.
- ❖ ભારતીય રેલવેના પશ્ચિમ રેલ્વેઝોનમાં ગુજરાતનો સમાવેશ થાયછે.રેલ્વેમાર્ગ :- ૫,૩૨૮ કિમી (૩,૧૯૩ કિમી બ્રોડગેજ,૧,૩૬૪ કિમી મીટરગેજઅને ૭૭૧ કિમીનેરોગેજ)
- ❖ વીજક્ષમતા :- ૧૩૨૫૮મેગાવોટ

- ❖ જંગલો :- ૧૯,૧૬,૦૯૯ (ચોકિમી) (રાજ્યનાકુલવિસ્તારના ૭.૭૭%)
- ❖ પાકારસ્તાઓની લંબાઈ :- ૭૧,૫૦૭કિમી
- ❖ વાડીઓનો જીલ્લો- વલસાડ
- ❖ સૌથી મોટો જિલ્લો (વિસ્તાર) - કચ્છ, (૪૫,૬૫૨ચો .કિમી)
- ❖ સૌથી મોટોજિલ્લો (વસ્તી) - અમદાવાદ, (૫૮,૦૮,૩૭૮)(૨૦૧૧)
- ❖ સૌથી નાનો જિલ્લો (વસ્તી) - ડાંગ (૨,૨૬,૭૬૯) (૨૦૧૧)
- ❖ સૌથી મોટોપુલ - ગોલ્ડન બ્રિજ (ભરૂચ પાસે નર્મદા નદી પર), લંબાઈ: ૧૪૩૦મીટર
- ❖ સૌથી મોટોમહેલ - લક્ષ્મી વિલાસ પેલેસ, વડોદરા
- ❖ સૌથી મોટી ઔદ્યોગિકસંસ્થા - રિલાયન્સ
- ❖ સૌથી વધુ ઠંડી - નલીયા (કચ્છ)
- ❖ સૌથી વધુ ગરમી - ભુજ,દાહોદ અને ડીસા
- ❖ સૌથી મોટીડેરી - અમૂલ ડેરી, આણંદ
- ❖ સૌથી મોટીનદી - નર્મદા,(૯૮૯૪ચો.કિ.મી.)
- ❖ સૌથી મોટી લાંબીનદી - સાબરમતી(૩૨૦કિ.મી).
- ❖ સૌથી મોટી યુનિવર્સિટી - ગુજરાત યુનિવર્સિટી. (૧૯૪૯)
- ❖ સૌથી મોટી સિંચાઈયોજના - સરદાર સરોવર બંધ (સરદારસરોવરડેમ)
- ❖ સૌથી મોટું બંદર - કંડલા બંદર (કચ્છ જિલ્લો)
- ❖ સૌથી મોટી હોસ્પિટલ - સિવિલ હોસ્પિટલ, અમદાવાદ
- ❖ સૌથી મોટું શહેર - અમદાવાદ
- ❖ સૌથી મોટી યુનિવર્સિટી :- ગુજરાત યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ
- ❖ સૌથી મોટું રેલવેસ્ટેશન -અમદાવાદ
- ❖ સૌથી મોટું પક્ષી ગૃહ :- ઇન્દ્રોડા પાર્ક
- ❖ સૌથી મોટું પ્લેનેટોરિમ :- વડોદરા
- ❖ સૌથી મોટું ગીતામંદિર :- અમદાવાદ
- ❖ સૌથી મોટું સરોવર - નળ સરોવર (૧૮૬ચો .કિમિ)(કચ્છ જિલ્લો)
- ❖ સૌથી મોટું સંગ્રહસ્થાન - બરોડા મ્યુઝિયમ એન્ડ પિકચર ગેલેરી
- ❖ સૌથી મોટું પુસ્તકાલય - સેન્ટ્રલલાઇબ્રેરી, વડોદરા
- ❖ સૌથી મોટો દરિયાકિનારો - જામનગર, ૩૫૪ કિ.મી.
- ❖ સૌથી મોટું ઊંચુપર્વતશિખર - ગોરખનાથ (દત્તાત્રેય)--ગિરનાર, ઊંચાઈ૧,૧૭૨મીટર
- ❖ સૌથી મોટું કૃત્રિમ સરોવર- સરદાર સરોવર
- ❖ સૌથી વધુ ઇસબગુલ ઉત્પાદન કરતો જિલ્લો- મહેસાણા
- ❖ સૌથી મોટું થર્મલ પાવર સ્ટેશન- ધુવારણ
- ❖ વિશ્વની સૌથી મોટી ફ્લેમિંગો વસાહત- કચ્છ

- ❖ એશીયાનું સૌથી મોટું ઓપન થિયેટર- ડ્રાઈવ-ઇન-સિનેમા,અમદાવાદ
- ❖ સૌથી મોટું શીપબેન્કીંગ ચાર્ડ- અલંગ , ભાવનગર
- ❖ સૌથી નાનો જીલ્લો- ગાંધીનગર
- ❖ સૌપ્રથમ તેલ ક્ષેત્ર : -લૂણેજ
- ❖ સૌથી મોટું ખનિજક્ષેત્ર :-અંકલેશ્વર
- ❖ સૌથી મોટો વિસ્તારની દ્રષ્ટીએ તાલુકો- ઉના
- ❖ સૌથી મોટો સામુહિક બાયોગેસ પ્લાન્ટ- મેથાણ
- ❖ સૌથી વધુ કેરીનું ઉત્પાદન કરતો જીલ્લો-વલસાડ
- ❖ સૌથી વધુ ડુંગળી ઉત્પાદન - મહુવા
- ❖ સૌથી મોટું વનસ્પતિ ઉદ્યાન :- વઘઈ
- ❖ સૌથી મોટું ગીતામંદિર- અમદાવાદ
- ❖ સૌથી પહેલા સૂર્યોદય દાહોદ જિલ્લામાં થાય છે.
- ❖ સૌથી છેલ્લે સૂર્યાસ્ત -કચ્છ જીલ્લામાં થાય છે.
- ❖ સૌથી વધુ વરસાદ વિસ્તાર ધરાવતો જીલ્લો- વલસાડ અને ડાંગ
- ❖ સૌથી વધુ વન વિસ્તાર ધરાવતો જીલ્લો-ડાંગ
- ❖ સૌથી નાનું અભ્યારણ-પાણીયા
- ❖ સૌથી વધુ નદીઓ ધરાવતો જીલ્લો- કચ્છ
- ❖ સૌથી વધુ મંદિરોવાળું શહેર- પાલીતાણા,(૮૬૩જૈનદેરાસરો)
- ❖ સૌથી મોટો પ્રકાશન સંસ્થા - નવનીત પ્રકાશન
- ❖ સૌથી મોટું ખાતર કારખાનું - ગુજરાત નર્મદાવેલી ફર્ટિલાઇઝર કંપની લિ. ,ગામ:ચાવજ, પો. નર્મદાનગર, ભરૂચ જિલ્લો
- ❖ સૌથી મોટું ખેતઉત્પાદન બજાર: - ઊંઝા, મહેસાણા જિલ્લો
- ❖ સૌથી વધુ લઘુ ઉદ્યોગ એકમ ધરાવતો જીલ્લો- અમદાવાદ
- ❖ સૌરઉર્જા નો સૌથી મોટો સોલાર પાર્ક- ચારકા (૨૦૧૨)
- ❖ સૌથી વધુ દૂધાળા પશુઓ ધરાવતો જીલ્લો- આણંદ
- ❖ સૌથી મોટી સિંચાઈ યોજના- સરદાર સરોવર યોજના
- ❖ સૌથી વધુ લાંબો દરિયાઈ કિનારો ધરાવતો જિલ્લો- જામનગર
- ❖ વિશ્વની સૌથી મોટી રીફાઈનરી - જામનગર
- ❖ સૌથી મોટું થર્મલ પાવર સ્ટેશન :- ધુવારણ
- ❖ સૌથી મોટું ઊંચું શિખર :- ગોરખનાથ (૩૬૬૬ ફૂટ)
- ❖ સૌથી મોટો પશુઓના મેળો- વૌઠા (અમદાવાદ જિલ્લો)
- ❖ ગુજરાતનો સૌથી મોટો મરીનપાર્ક પોરબંદરમાં આવેલો છે.
- ❖ સૌપ્રથમ રંગીન ચલચિત્ર :- લીલુડી ધરતી

- ❖ ગુજરાતનું સૌપ્રથમ ટી.વી. સ્ટેશન પીજ હતું.
- ❖ સાક્ષર નગરી - નડીયાદ
- ❖ હવાઈમથક :-અમદાવાદ (સરદાર પટેલ આંતર્રાષ્ટ્રીય હવાઈમથક), વડોદરા, ભાવનગર, ભુજ, સુરત, જામનગર, કંડલા, કેશોદ, પોરબંદર અને રાજકોટ
- ❖ યુનિવર્સિટીઓ:- ૫૬ (ડો.આંબેડકરઓપનયુનિવર્સિટી,અમદાવાદ)
- ❖ સોડાએશ ઉત્પાદન (૭૪%)મીઠાઉત્પાદન (૭૮%)હીરાઉદ્યોગ(૮૦ %) પ્લાસ્ટિકઉદ્યોગ (૬૫%), ઉત્પાદનો (૬૨%),ખનીજતેલ (૫૩%),રસાયણઉદ્યોગ (૫૧%),દવાઉદ્યોગ (૩૫%) ,કાપડઉદ્યોગ (૩૧%)
- ❖ કપાસઉદ્યોગ (૩૧%) સાથેસમગ્રદેશમાંનોંધપાત્ર છે .
- ❖ ખેતી વિસ્તાર :- ૧,૦૫,૬૪,૦૦૦ હેક્ટર
- ❖ પેટાઆરોગ્યકેન્દ્રો :- ૭૨૭૪
- ❖ સિવિલહોસ્પિટલ:- ૫૬
- ❖ તેલના કૂવા :- ૨૦૦
- ❖ ગરીબીરેખાહેઠળનાપરિવારો :- ૬.૫૫લાખ
- ❖ રાજ્યની સરકારી મેડીકલ કોલેજ :- અમદાવાદ, વડોદરા, સુરત, ભાવનગર,જામનગર, સુરેન્દ્રનગર
- ❖ રાજ્યની યુનિવર્સિટીઓ :-
 - ગુજરાત યુનિવર્સિટી,અમદાવાદ
 - ગુજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ (૧૯૨૦)
 - ઉત્તર ગુજરાત હેમચંદ્રાચાર્ય યુનિવર્સિટી,પાટણ
 - મહારાજા સયાજીરાવ ગાયકવાડ યુનિવર્સિટી,વડોદરા
 - ભાવનગર યુનિવર્સિટી, ભાવનગર(૧૯૭૮)
 - ગણપત યુનિવર્સિટી,મહેસાણા (૨૦૦૫)
 - કડી સર્વ વિશ્વ વિદ્યાલય , ગાંધીનગર (૨૦૦૯)
 - ડો.બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ (૧૯૯૭)
 - નિરમા યુનિવર્સિટી ઓફ સાયન્સ એન્ડ ટેકનોલોજી (૧૯૯૮)
 - ધીરૂભાઈ અંબાણી ઇન્સ્ટીટ્યુટ ઓફ ઇન્ફર્મેશન એન્ડ કોમ્યુનિકેશન ,ગાંધીનગર (૨૦૦૧)
 - પારુલ યુનિવર્સિટી,વડોદરા (૨૦૧૫)
 - પંડિત દીનદયાલ પેટ્રોલીયમ યુનિવર્સિટી,ગાંધીનગર(૨૦૦૭)
 - ચરોતર યુનિવર્સિટી ઓફ સાયન્સ એન્ડ ટેકનોલોજી ,યાંગા (૨૦૦૭)

- રાઈ યુનિવર્સિટી,અમદાવાદ
 - આર કે યુનિવર્સિટી,રાજકોટ (૨૦૦૫)
 - સેન્દ્રલ યુનિવર્સિટી ઓફ ગુજરાત, ગાંધીનગર (૨૦૦૫)
 - ધર્મસિંહ દેસાઈ યુનિવર્સિટી,નડીયાદ
 - ઇન્ડુસ યુનિવર્સિટી,અમદાવાદ (૨૦૦૬)
 - સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટી,વલ્લભવિદ્યાનગર
 - વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી,રાજકોટ
 - દાંતીવાડા કૃષિ યુનિવર્સિટી,દાંતીવાડા (૧૯૭૩) (ગુજરાતની પ્રથમ કૃષિ યુનિ.)
- ❖ મુખ્ય પાક :- ઘઉં, બાજરી, મકાઈ, મગફળી, કપાસ,ચોખા,કઠોળ,ઇસબગુલ
- ❖ જમીન :- કાળી અને રેતાળ જમીન
- ❖ મુખ્ય ઉદ્યોગ :-
- ગરમ કાપડ ઉદ્યોગ :- અમદાવાદ, જામનગર, વડોદરા અને કલોલ
 - હીરા ઉદ્યોગ :- સુરત, અમદાવાદ
 - સુતરાઉ કાપડ:- અમદાવાદ, સુરત, ભરૂચ અને રાજકોટ
 - સિમેન્ટ ઉદ્યોગ :- પોરબંદર, જામનગર, વેરાવળ, વડોદરા, પીપાવાવ, કોડીનાર અને કચ્છ
 - કાગળ ઉદ્યોગ :- વાપી, સુરત, વડોદરા, રાજકોટ, બીલીમોરા અને બારજેડી
 - રાસાયણિક ખાતર ઉદ્યોગ :- કંડલા, વડોદરા (GSFC), ભરૂચ, હજીરા, ભાવનગર અને કલોલ (ઇફકો)
 - કાચ ઉદ્યોગ :- ભરૂચ, મોરબી અને વડોદરા
 - ઓઇલ રિફાઇનરી :- રિલાયન્સ પેટ્રોલિયમ લિ. જામનગર
- ❖ બંદર :-કંડલા, ઓખા, મુન્દ્રા, નવલખી,મગદલ્લા,દહેજ,પીપાવાવ, વેરાવળ, ભાવનગર, ઘોઘા
- ❖ ખનીજ :- મીઠું, ચૂનાના પથ્થર,મેંગેનીઝ,બોક્સાઈટ, કેલ્સાઈટ ચિનાઈમાટી, ડોલોમાઇટ, ફેલ્સ્પાર
- બોક્સાઈટ :- અમરેલી, ભાવનગર, જામનગર, જુનાગઢ અને કચ્છ
 - મેંગેનીઝ :- વડોદરા અને પંચમહાલ જીલ્લો
 - અકીક :- ખંભાત
 - ચિનાઈ માટી :- થાન, મોરબી
 - આરસપહાણ :- અંબાજી
 - ખનીજતેલ :- લૂણેજ(ખંભાત) (સૌપ્રથમ 1958માં ખનીજતેલ મળી આવ્યું), કલોલ

- તાંબુ :- અંબાજી
- ફ્લોરસ્પાર :- (આંબાડુંગર -એશિયાની સૌથી મોટી ખાણ)
- લિગ્નાઈટ કોલસો :- પાન્થો,કચ્છ
- ટેન્સ્ટન :- અમદાવાદ જિલ્લો
- કુદરતી ગેસ :- અંકલેશ્વર અને ખંભાતની ખાડીમાં
- ❖ મુખ્ય નદીઓ :- સાબરમતી, સરસ્વતી,નર્મદા, મહી,બનાસ, પૂર્ણા, ગોમતી વિશ્વામિત્રી,તાપી, વાત્રક
- ❖ પર્વતો :- ગિરનાર,ચોટીલા,પાવાગઢ,આરાસુર,ધીણોધર, બરડો અને શેત્રુજી
- ❖ ગિરિમથક;- સાપુતારા
- ❖ પરિયોજનાઓ :- ઉકાઈ યોજના, કડાણા યોજના, કાકરાપાર યોજના, નર્મદા યોજના,
 - * જમનાલાલ બજાજ પરિયોજના (મહીનદી)
 - * ઉકાઈ પરિયોજના (તાપી નદી)
 - * સાબરમતી પરિયોજના (સાબરમતી)
 - * સરદાર સરોવર પરિયોજના (નર્મદા)
 - * કડાણા યોજના
- ❖ જળાશય ડેમ :- સરદાર સરોવર યોજના (કુત્રિમ સરોવર)
- ❖ વિદ્યુત મથકો :- કાકરાપાર વિદ્યુત યોજના,
- ❖ કારખાના :-
 - * અતુલનું રંગ રસાયણ કારખાનું (વલસાડ)
 - * જનરલ મોટર્સનું કારખાનું (હાલોલ)
- ❖ જોવાલાયક સ્થળો :- અંબાજી, અક્ષરધામ મંદિર(ગાંધીનગર),શામળાજી મંદિર, સોમનાથ મંદિર, સૂર્યમંદિર (મોઢેરા),અમદાવાદ, પોરબંદર, ગિરનાર, જુનાગઢ,પાટણ, વડોદરા, રાજકોટ, ડાકોર,ભાવનગર,
- ❖ મહત્વની યોજનાઓ :-
 - જનની સુરક્ષા યોજના
 - મુખ્યમંત્રી અમૃતમ યોજના
 - માતા યશોદા પુરસ્કાર યોજના
 - મુખ્યમંત્રી સ્વાવલંબન યોજના
 - મિશન મંગલ યોજના

- મહિલા સમૃદ્ધિ યોજના
- વિદ્યાલક્ષ્મી બોન્ડ યોજના
- શ્રવણતીર્થ યોજના
- સરસ્વતી સાધના યોજના

❖ વિશેષ માહિતી :-

- ગુજરાત દેશની પશ્ચિમ દિશામાં આવેલું છે.
- ગંધાર દેશનું સૌથી મોટો કુદરતી વાયુનો જથ્થો છે.
- એશિયામાં સૌથી સિંહોની વસ્તી ગુજરાતના ગીરના જંગલોમાં છે.
- સોમનાથમંદિર બાર જ્યોતિર્લિંગ પૈકીનું એક છે. મહમુદ ગઝનવીએ ૧૭ વખત એના પર આક્રમણ કર્યું હતું.
- રિલાયન્સઈન્ડસ્ટ્રીઝનામાલિકીનીજામનગરમાં રિફાઈનરીએવિશ્વનીસૌથીમોટીરિફાઈનરીછે.
- ૧૬ એપ્રિલ ૧૯૪૯ના રોજ ગુજરાતમાં વિધિવત આકાશવાણીનો પ્રારંભ થયો હતો.
- ગુજરાતમાં નૈઋત્યકોણીય મોસમી પવનો વરસાદ આપે છે.
- ગુજરાતમાં પ્રથમ રેડીયો સ્ટેશનની શરૂઆત ૧૯૩૪માં વડોદરા ખાતે શરૂ થઈ હતી.
- વિશ્વમાં સર્વપ્રથમ ફોરેન્સિક સાયન્સ યુનિવર્સિટીની સ્થાપના ગાંધીનગરમાં થઈ હતી.
- ગુજરાતમાં સૌપ્રથમ ટપાલ સેવા ઈ.સ.૧૮૩૮માં અમદાવાદ ખાતે શરૂ થઈ હતી.
- ગુજરાતીમાં અસ્મિતા શબ્દનો સૌપ્રથમ પ્રયોગ કનૈયાલાલ મુન્શીએ કર્યો હતો.
- ગુજરાતી ભાષા માટે સૌપ્રથમ ' ગુર્જર ભાષા' શબ્દપ્રયોગ કરનાર ભાલણ હતા.
- શ્રીકૃષ્ણ જુનાગઢ જીલ્લાના ભાલકાતીર્થ અવસાન પામ્યા હતા.
- ગુજરાતમાં શાળાઓમાં મધ્યાહ્ન ભોજન યોજના માધવસિંહ સોલંકીએ શરૂ કરી હતી.
- ગુજરાતમાં કર્કવૃત્ત ચાર જીલ્લામાંથી પસાર થાય છે.
- ગુજરાતમાં ઇન્ફર્મેશન ટેકનોલોજીની નીતિ કેશુભાઈ પટેલે જાહેર કરી હતી.
- ગુજરાતનો દાહોદ જીલ્લો મધ્યપ્રદેશ અને રાજસ્થાન રાજ્યોની સહિયારી જમીન સરહદ ધરાવે છે.
- ગુજરાતમાં સૌથી વધુ ડાંગરનું વાવેતર વલસાડ જીલ્લામાં થાય છે.
- ગુજરાતમાં પંચાયતીરાજના પ્રણેતા શ્રી બળવંતરાય મહેતા હતા.
- ગુજરાતના જલારામ મંદિર, વીરપુરમાં દાન-ધર્માદા સ્વીકારતો નથી.
- ગુજરાતમાં ડુંગળીનો સૌથી વધારે પાક ભાવનગર જીલ્લામાં થાય છે.

- ગુજરાતમાં સૌપ્રથમ કોલેજની સ્થાપના ગુજરાત કોલેજ,અમદાવાદ ખાતે ઈ.સ. ૧૮૮૭માં થઈ હતી.
- ગુજરાતનું સુરત શહેર મક્કાનું પ્રવેશદ્વાર તરીકે ગણાતું હતું.
- ગુજરાત રાજ્યનો મધ્ય ગુજરાત પ્રદેશ ' ગુજરાતના બગીચા' તરીકે ઓળખાય છે.
- ગુજરાતમાં નલિયા વિસ્તારમાં શિયાળા દરમિયાન સૌથી ઓછું તાપમાન નોંધાય છે.
- વિશ્વની સૌથી ઉંચી પ્રતિમા સરદાર સરોવરના સાધુબેટ ખાતે સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલની 182મીટર ઉંચી પ્રતિમાનું ' સ્ટેચ્યુ ઓફ યુનિટી'નું નિર્માણ કરવામાં આવ્યું છે.

gnanbhandar.com

gnanbhandar.com